

Briselē, 2020. gada 18. novembrī
(OR. en)

12848/20

COHOM 85
COPS 396
CFSP/PESC 987
RELEX 884
CONUN 206
COSCE 12
DEVGEN 168
FREMP 119
JAI 976

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	ES Rīcības plāns cilvēktiesību un demokrātijas jomā (2020.–2024. gads) – Padomes secinājumi – ES Rīcības plāns

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā (2020.–2024. gads) un tam pievienoto ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā (2020.–2024. gads), par ko Padome vienojās 2020. gada 17. novembrī, izmantojot rakstisko procedūru saskaņā ar Padomes reglamenta 12. panta 1. punkta pirmo daļu.

Padomes secinājumi
par ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā (2020.–2024. gads)

1. Pašlaik cilvēktiesības un demokrātija tiek apstrīdētas un apšaubītas. Šajā kontekstā Padome pieņem ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā (2020.–2024. gads), kas izklāstīts pielikumā. Padome atzinīgi vērtē kopīgo paziņojumu "ES Rīcības plāns cilvēktiesību un demokrātijas jomā 2020.–2024. gadam" un ņem vērā kopīgo priekšlikumu Padomes ieteikumam Eiropadomei par lēmuma pieņemšanu, kurā noteikti Savienības stratēģiskie mērķi, kas jāsasniedz ar ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā 2020.–2024. gadam, kuru Eiropas Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos un Eiropas Komisija iesniedza 2020. gada 25. martā.
2. Ar šo rīcības plānu Padome atkārtoti apstiprina Eiropas Savienības stingro apņemšanos vēl plašāk izvērst universālas vērtības visiem. Visu Eiropas Savienības iekšpolitikas un ārpolitikas aspektu pamatā joprojām būs cilvēka cieņas, brīvības, demokrātijas, vienlīdzības, tiesiskuma un cilvēktiesību ievērošana.
3. Vispārējā aina attiecībā uz cilvēktiesībām un demokrātiju ir neviendabīga. Lai gan ir bijuši sasniegumi, ir jārisina jautājums attiecībā uz pretestību domai par cilvēktiesību universālumu un nedalāmību, pilsoniskās telpas sarukšanu un regresu demokrātijas jomā. Rodas arī jaunas iespējas un riski, jo īpaši saistībā ar tehnoloģiju attīstību un globālām vides problēmām.

4. Krīzes situācijas ir īpašs pārbaudījums cilvēktiesību īstenošanai un demokrātisko vērtību ievērošanai. Pašreizējā Covid-19 pandēmija un tās sociālekonomiskās sekas arvien vairāk negatīvi ietekmē visas cilvēktiesības, demokrātiju un tiesiskumu, padziļina iepriekš pastāvējušo nevienlīdzību un palielina spiedienu uz personām neaizsargātās situācijās. Ieguldīšana cilvēktiesībās, demokrātijā un tiesiskumā ir būtiska, lai panāktu taisnīgāku, videi nekaitīgāku, noturīgāku un iekļaujošāku sabiedrību. Padome uzsver, ES reakcija uz Covid-19 pandēmiju un atveseļošana aizvien balstīsies uz cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu, kā arī uz dzimumresponsīvu pieeju. ES apņemas nodrošināt, lai mūsu atbildes reakcijā tiktu ievērota visu cieņa un cilvēktiesības bez jebkādas diskriminācijas. Nevienu nedrīkst atstāt novārtā, nevienu cilvēktiesību aspektu nedrīkst ignorēt.
5. Jaunajā Rīcības plānā cilvēktiesību un demokrātijas jomā (2020.–2024. gads) ir izklāstīti ES vārienīgie mērķi un prioritātes attiecībā uz konkrētu rīcību nākamajiem pieciem gadiem ārējo attiecību jomā.
6. ES un tās dalībvalstis visās ārējās darbības jomās izmantos visu savu instrumentu klāstu, lai koncentrētos uz ES globālo līderību un to vēl vairāk stiprinātu saistībā ar šādām visaptverošām prioritātēm: personu aizsardzība un iespēju nodrošināšana tām; noturīgu, iekļaujošu un demokrātisku sabiedrību veidošana; globālas cilvēktiesību un demokrātijas sistēmas veicināšana; jauno tehnoloģiju sniegto iespēju izmantošana un problēmu risināšana; rezultātu sasniegšana, strādājot kopā. ES un tās dalībvalstis kā prioritāti visās darbības jomās veicinās to, lai sievietes un meitenes varētu pilnībā izmantot cilvēktiesības, dzimumu līdztiesību, un to, lai sievietēm un meitenēm tiktu nodrošinātas pilnvērtīgas iespējas. Šo prioritāšu sasniegšanā būtiski elementi ir neatkarīga pilsoniskā sabiedrība, veicinoša pilsoniskā telpa un cilvēktiesību aizstāvju atbalstīšana un aizsardzība.

7. Lai rīcības plāns tiktu efektīvi īstenots, ir nepieciešama visu dalībnieku un ieinteresēto personu koordinēta rīcība. Šajā sakarā Padome pauž gandarījumu par to, ka Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos ir uzņēmies vadību, veicinot konsekventu un saskaņotu ES cilvēktiesību un demokrātijas politikas īstenošanu. Padome atzinīgi vērtē būtisko darbu, ko veic ES īpašais pārstāvis cilvēktiesību jautājumos, un pauž gandarījumu par viņa centrālo lomu rīcības plāna 2020.–2024. gadam īstenošanas virzīšanā.
 8. ES delegācijām un birojiem kopā ar dalībvalstu vēstniecībām būs vadoša loma rīcības plāna mērķu sasniegšanā. ES cieši sadarbosies ar citām valstīm, starptautiskām un reģionālām organizācijām. Pilsoniskās sabiedrības organizācijas būs nozīmīgi partneri, un ar tām apspriedīsies visā rīcības plāna īstenošanas laikā. Padome nodrošinās efektīvus turpmākos pasākumus un regulāri pārbaudīs progresu. Padome aicina visus partnerus apvienot pūliņus, dodot ieguldījumu šā rīcības plāna sekmīgā īstenošanā un veicināt cilvēktiesības un demokrātiju visā pasaulē.
-

ES RĪCĪBAS PLĀNS CILVĒKTIESĪBU UN DEMOKRĀTIJAS JOMĀ (2020.–2024. GADS)

ES Rīcības plānā cilvēktiesību un demokrātijas jomā 2020.–2024. gadam ir noteikts mērķu vērienīguma līmenis un definētas ES un tās dalībvalstu prioritātes šajā jomā attiecībā ar visām trešām valstīm. Cilvēktiesības un demokrātija tiks konsekventi un saskaņoti veicinātas visās ES ārējās darbības jomās (piemēram, tirdzniecības, vides, attīstības, terorisma apkarošanas jomās). Joprojām ir ļoti svarīgi nodrošināt ES iekšpolitikas un ārpolitikas saskaņotību. Covid-19 pandēmijas uzliesmojums ir apliecinājis multilaterālisma, globālās sadarbības un solidaritātes nozīmību. Cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma ievērošanai, kā arī dzimumresponsīvai pieejai arī turpmāk ir jābūt reakcijas uz pandēmiju un globālas atveseļošanas atbalsta pamatā. Rīcības plāns sekmēs ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu.

Lai rīcības plānu varētu efektīvi īstenot, ir vajadzīga **koordinēta** ES un dalībvalstu **rīcība**, vienlaikus ievērojot atšķirīgās institucionālās lomas un kompetenci, kāda ir Augstajam pārstāvim / priekšsēdētāja vietniekam (AP/PV), kuram palīdz Eiropas Ārējās darbības dienests, Eiropas Komisijai, Padomei un dalībvalstīm. ES īpašais pārstāvis cilvēktiesību jautājumos (ESĪP) arī turpmāk būs nozīmīgs politiskais dalībnieks un ieņems centrālu lomu rīcības plāna īstenošanas virzīšanā, lai panāktu ilgtspējīgu progresu. Eiropas Parlamentam ir īpaša loma un nozīme cilvēktiesību un demokrātijas veicināšanā.

Rīcības plānā ir izklāstītas visaptverošas prioritātes un mērķi, ko nākamajos piecos gados ieviesīs un īstenos visos līmeņos – gan valsts, gan reģionālā un daudzpusējā līmenī. Operatīvajā ziņā **pieci darbības virzieni** tiks īstenoti uz vietas partnervalstīs. Lai nodrošinātu, ka visi šā rīcības plāna pasākumi ir dzimumresponsīvi, tiks piemērota integrēta pieeja dzimumu līdztiesības nodrošināšanai.

Īstenošanu uz vietas veiks vairāk nekā 140 **ES delegācijas un biroji** visā pasaulē un **dalībvalstu vēstniecības**, kas prioritātes un mērķus pielāgos vietējiem apstākļiem un ziņos par rezultātiem. Rīcības plānā noteiktās sistēmas ietvaros ES delegācijas sadarbosies ar dalībvalstīm, lai definētu konkrētas prioritātes to darbības valstīs piecu gadu laikposmam; šis darbs tiks atbalstīts ar **stabiliem finanšu un politiskajiem resursiem**. Mērķu sasniegšanu veicinās programmas un projekti valsts, reģionālā un globālā līmenī, kā arī kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) misijas un operācijas.

Lai sasniegtu mērķus, būs sistemātiski un koordinēti jāizmanto **viss ES rīcībā esošo instrumentu klāsts**, tostarp:

- **politiskie, cilvēktiesību un nozaru politikas dialogi** ar trešām valstīm un reģionālām organizācijām;
- cilvēktiesību un demokrātijas **stratēģijas** attiecībā uz konkrētām valstīm;
- Padomes **secinājumi**;
- dialogi un pārraudzības misijas nolūkā īstenot ES **vispārējo preferenču sistēmu (VPS)**;
- tematiskās un ģeogrāfiskās programmas saskaņā ar **daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam**, jo īpaši jaunais Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments (konkrēta projektu un programmu īstenošanas kārtība būs atkarīga no attiecīgā konteksta);
- darbības **daudzpusējos un reģionālos cilvēktiesību forumos**: ES virzītas tematiskas un ģeogrāfiskas rezolūcijas, kas pievēršas plašam cilvēktiesību jautājumu lokam, atbalsts citām attiecīgām rezolūcijām, ES paziņojumi un intervences, dalība interaktīvos dialogos, publiskās debatēs un informatīvās sanāksmēs, pasākumi cilvēktiesību un demokrātijas atbalstam;

- **publiska viedokļa paušana** par labu cilvēktiesībām un demokrātijai: **publiskās diplomātijas un komunikācijas** darbības, informētības vairošanas kampaņas, publiski paziņojumi un demarši, ar ko tiek nosodīti cilvēktiesību pārkāpumi un aizskārumi un tiek atzīti pasākumi, kuri veikti, lai veicinātu un aizsargātu cilvēktiesības;
- **iestāšanās** par svarīgāko cilvēktiesību līgumu, tostarp darba tiesību pamatkonvenciju, starptautisko humanitāro tiesību galveno instrumentu, kā arī attiecīgu reģionālu cilvēktiesību instrumentu ratifikāciju un īstenošanu;
- cilvēktiesību aizstāvju **tiesas procesu** novērošana un tieša atbalsta sniegšana cilvēktiesību aizstāvjiem;
- **13 ES cilvēktiesību pamatnostādnes**¹ – instrumenti un rīki ES delegācijām un dalībvalstu vēstniecībām, ar ko veicināt ES cilvēktiesību politiku;
- **vēlēšanu misijas** un to pēcpasākumi;
- regulārs **dialogs** ar pilsonisko sabiedrību, cilvēktiesību aizstāvjiem, valsts cilvēktiesību iestādēm, uzņēmējdarbības sektoru un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām;
- sadarbība ar **daudzpusējām cilvēktiesību institūcijām un Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) cilvēktiesību līguma struktūrām un īpašām procedūrām**;
- **ierobežojoši** pasākumi;
- mērķtiecīgi **apmācības** kursi ES personālam delegācijās.

¹ https://eeas.europa.eu/generic-warning-system-taxonomy/404_en/8441/Human%20Rights%20Guidelines.

1. INDIVĪDU AIZSARDZĪBA UN IESPĒJU NODROŠINĀŠANA VIŅIEM

Indivīdu aizsardzība un iespēju nodrošināšana viņiem nozīmē panākt to, ka ikviens var pilnībā izmantot pilsoniskās un politiskās tiesības, kā arī ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības. Iespēju nodrošināšana visiem ("nevienu neatstāt novārtā") nozīmē dot viņiem iespēju pilnībā īstenot savu potenciālu kā līdztiesīgiem un aktīviem sabiedrības locekļiem. Cilvēka cieņas, brīvības, demokrātijas, līdztiesības, tiesiskuma un cilvēktiesību ievērošana ir sabiedrības saliedētības, solidaritātes un uzticēšanās stūrakmens gan attiecībās starp valsti un pilsoņiem, gan pašu pilsoņu vidū. ES un tās dalībvalstis kā prioritāti visās darbības jomās veicinās to, lai sievietes un meitenes varētu pilnībā izmantot cilvēktiesības, dzimumu līdztiesību, un to, lai sievietēm un meitenēm tiktu nodrošinātas pilnvērtīgas iespējas.

1.1. Cilvēku aizsardzība, nevienlīdzības, diskriminācijas un atstumtības izskaušana

- a. Strādāt pie tā, lai visā pasaulē tiktu atcelts nāvessods. Valstīs, kurās nāvessods joprojām pastāv, uzstāt uz minimālo standartu ievērošanu un strādāt pie tā, lai kā pirmo soli ceļā uz nāvessoda atcelšanu panāktu moratoriju nāvessoda izpildei.
- b. Tiekies visā pasaulē izskaust spīdzināšanu un nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu, izmantojot novēršanas, aizliegšanas, atbildības prasīšanas un cietušo kompensēšanas pasākumus, tostarp, sekmējot Globālo aliansi pret tādu preču tirdzniecību, kuras var izmantot spīdzināšanai. Atbalstīt cietumu un citu brīvības atņemšanas vietu neatkarīgu pārraudzību.

- c. Atbalstīt un aizsargāt cilvēktiesību aizstāvjus un viņu juridiskos pārstāvjus un pievērsties sekām, kādas viņu darbs atstāj uz viņu ģimenēm. Nodrošināt palīdzību, izmantojot ES cilvēktiesību aizstāvju aizsardzības mehānismus. Ņemt vērā īpašo risku, ar ko jāsaskaras dažiem cilvēktiesību aizstāvjiem, tostarp cilvēktiesību aizstāvēm sievietēm un vides aktivistiem. Strādāt pie tā, lai panāktu, ka tiek pozitīvi atzīta svarīgā loma, kāda cilvēktiesību aizstāvjiem ir visos līmeņos, tostarp publiski paust atbalstu viņu darbam. Nodrošināt pamanāmību, atbalsta pasākumus un pievērst uzmanību atsevišķām lietām, kas cita starpā saistītas ar leģitīmām zemes lietošanas tiesībām, darba tiesībām, dabas resursiem, vides jautājumiem, mierīgas pulcēšanās un biedrošanās brīvību, pirmiedzīvotāju tiesībām, kā noteikts ANO Deklarācijā par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām, klimata pārmaiņām, un lietām, kas ierosinātas korporatīvu pārkāpumu rezultātā.
- d. Pastiprināt centienus nodrošināt civiliedzīvotāju aizsardzību bruņotos konfliktos, tostarp, aizsargājot civilo un humanitāro infrastruktūru, un strādāt pie tā, lai īstenotu starptautiskās humanitārās tiesības un veicinātu to tālāku izplatību, cita starpā sadarbojoties ar reģionāliem un valsts līmeņa dalībniekiem.
- e. Pastiprināt pasākumus cīņai pret visu veidu diskrimināciju jebkādu iemeslu dēļ, jo īpaši uzmanību pievēršot daudzkārtējas un interseksionālas diskriminācijas veidiem, tostarp diskriminācijai dzimuma, rases, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai ticības, politisko vai jebkuru citu uzskatu, īpašuma, dzimšanas, invaliditātes, vecuma, seksuālās orientācijas un dzimstiskās identitātes dēļ.
- f. Aicināt visas valstis saskaņā ar piemērojamām starptautiskām normām un standartiem ievērot un aizsargāt to personu cilvēktiesības, kuras pieder pie minoritātēm, tostarp nacionālajām, etniskajām, reliģiskajām un lingvistiskajām minoritātēm, un nodrošināt šo tiesību īstenošanu.
- g. Veicināt paraugprakses un gūtās pieredzes apmaiņu ar partnervalstīm par stratēģijām un politiku cīņai pret rasismu, rasu diskrimināciju, ksenofobiju un ar to saistītu neiecietību.
- h. Pastiprināt rīcību, ar ko novērš un apkaro visu veidu diskrimināciju, neiecietību, vardarbību un vajāšanu, kas pret personām tiek vērsta, pamatojoties uz to, ka tās praktizē domu, apziņas un reliģijas vai ticības brīvību.

- i. Izvērst rīcību, ar ko panāk dzimumu līdztiesību un nodrošina, ka pilnībā tiek atzītas visu sieviešu un meiteņu cilvēktiesības, ka viņas šīs tiesības var izmantot līdztiesīgi un pilnībā un ka viņām tiek nodrošinātas pilnvērtīgas iespējas bez jebkādu veidu diskriminācijas, tostarp daudzkārtējas un interseksionālas diskriminācijas veidiem, un vienlaikus piemērot dzimumresponsīvu pieeju un tādējādi sekmēt visu ES dzimumu līdztiesības rīcības plānu īstenošanu, ko to apstiprinājusi Padome.
- j. Iestāties par to, lai tiktu izskausta un novērsta visa veida seksuāla un ar dzimumu saistīta vardarbība, tostarp sociālas normas un kaitīga prakse, piemēram, sieviešu dzimumorgānu kropļošana, sieviešu infanticīds, bērnu, agrīnas un piespiedu laulības, un diskriminācija, kā arī par to, lai tiktu nodrošināta aizsardzība pret visu minēto. Veidot partnerības ar svarīgākajiem starptautiskajiem dalībniekiem, piemēram, Eiropas Padomi, lai nodrošinātu, ka vispārēji tiek ievēroti no starptautiskajiem instrumentiem izrietošie pienākumi novērst vardarbību pret sievietēm un meitenēm un pievērsties tai. Eiropas Padomes Stambulas konvencijā, kuru ir ratificējusi 21 ES dalībvalsts, ir noteikts standartu kopums, kā mērķis ir novērst vardarbību, aizsargāt cietušos un nodrošināt vainīgo atbildību, lai visām sievietēm un meitenēm nodrošinātu dzīvi bez vardarbības. Vadīt Paaudžu līdztiesības foruma (*Generation Equality Forum*) Rīcības koalīciju ar dzimumu saistītas vardarbības apkarošanai (*Action Coalition on Gender-Based Violence*).
- k. Strādāt pie tā, lai veicinātu un aizsargātu visas cilvēktiesības, nodrošinātu to īstenošanu un pilnībā un efektīvi īstenotu Pekinas Rīcības platformu un Starptautiskās konferences par iedzīvotājiem un attīstību rīcības programmu ² un to pārskatīšanas konferenču rezultātus, un šādā kontekstā arī turpmāk iestāties par seksuālo un reproduktīvo veselību un ar to saistītajām tiesībām ³. Turpināt apstiprināt apņemšanos veicināt un aizsargāt ikviena indivīda tiesības pašam – bez jebkādas diskriminācijas, piespiešanas un vardarbības – pilnībā kontrolēt un brīvi un atbildīgi izlemt jautājumus, kas saistīti ar viņa seksualitāti un seksuālo un reproduktīvo veselību, un nodrošināt šo tiesību īstenošanu. Turpināt uzsvērt, ka ir nepieciešams, lai seksuālās un reproduktīvās veselības jomā būtu vispārēji sasniedzama kvalitatīva un cenas ziņā pieejama visaptveroša informācija, izglītība, tostarp visaptveroša izglītība par seksualitāti, un veselības aprūpes pakalpojumi.

² https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.177_20.pdf.

³ https://www.consilium.europa.eu/media/24004/european-consensus-on-development-2-june-2017-clean_final.pdf.

- l. Pastiprināt rīcību, ar ko novērš, nosoda un apkaro visu veidu diskrimināciju pret lesbietēm, gejiem, biseksuāļiem, transpersonām un interseksuāļiem (LGBTI), tostarp vardarbību, naida runu un naida noziegumus, kas vērsti pret LGBTI. Aktīvi nosodīt un apkarot diskriminējošu tiesību aktu politiku un praksi, tostarp kriminālbildības noteikšanu par labprātīgām viendzimuma attiecībām.
- m. Turpināt iestāties par bērnu tiesību ievērošanu, aizsardzību un īstenošanas nodrošināšanu. Veicināt un īstenot pasākumus, ar ko novērš un apkaro visu veidu vardarbību pret bērniem un reaģē uz to. Palīdzēt partnervalstīm veidot un stiprināt bērnu aizsardzības sistēmas. Atbalstīt kvalitatīvas alternatīvās aprūpes attīstību un pāreju no institucionālas aprūpes uz kvalitatīvu aprūpi ģimenē un kopienā bērniem bez vecāku aprūpes.
- n. Iestāties par to, lai vecāka gadagājuma cilvēki vienmēr varētu izmantot visas cilvēktiesības, kā arī par pienācīgu un ilgtspējīgu risinājumu nodrošināšanu viņu vajadzībām.
- o. Iestāties par cilvēktiesībās balstītu pieeju, kas atbilstoši starptautiskajās tiesībās un standartos noteiktajiem starptautiskajiem pienākumiem cilvēktiesību jomā un izmantojot spēkā esošo politiku un tiesību aktu regulējumus, vērsta uz neaizsargātās situācijās esošām personām, tostarp migrantiem, bēgļiem, patvēruma meklētājiem, iekšzemē pārvietotām personām un bezvalstniekiem. Stiprināt valstu, pilsoniskās sabiedrības un ANO partneru spējas īstenot šo pieeju un atbalstīt pasākumus, ar ko uzlabo integrāciju, sociālo kohēziju un piekļuvi kvalitatīviem pakalpojumiem, pilnībā ievērojot ES un valstu kompetenci.
- p. Atbalstīt pasākumus, ar ko pievēršas klimata pārmaiņu, vides degradācijas un biodaudzveidības zuduma izraisītajam būtiskajam riskam un nopietnajai ietekmei uz tādu cilvēktiesību īstenošanu kā tiesības uz dzīvību, veselību, drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju, pārtiku, pienācīgu mājokli un uz pienācīgu dzīves līmeni, tostarp arī attiecībā uz klimata pārmaiņu dēļ pārvietotajām personām.

1.2. Iespēju nodrošināšana cilvēkiem

- a. Radīt apstākļus, kas paver iespējas sievietēm un meitenēm un nodrošina viņu pilnīgu, reālu un jēgpilnu līdzdalību un līdztiesīgu pārstāvību visās dzīves jomās, tostarp, izskaužot dzimumu stereotipus un novēršot strukturālo nevienlīdzību, piemēram, digitālo plaisu starp dzimumiem. Visi šā rīcības plāna pasākumi, tostarp tie pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot integrāciju, sociālo kohēziju un piekļuvi kvalitatīviem pakalpojumiem, ir dzimumresponsīvi.
- b. Atbalstīt valsts iestādes juridiskās identitātes nodrošināšanā visiem, jo īpaši nodrošinot vispārēju dzimšanas reģistrāciju.
- c. Visos līmeņos, tostarp ES politikas veidošanā un īstenošanā, sekmēt, atbalstīt un nodrošināt bērnu un jauniešu jēgpilnu iekļaušanu un aktīvu līdzdalību tādu lēmumu pieņemšanā, kas viņus ietekmē.
- d. Aicināt trešās valstis ratificēt un īstenot ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām. Palīdzēt novērst un likvidēt šķēršļus, kas saistīti ar attieksmi, institūcijām un vidi. Nodrošināt infrastruktūras, transporta, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) piekļūstamību un iekļaujošus pakalpojumus, piemēram, pilnvērtīgu izglītību, tostarp tālmācību, kā arī veselības aprūpi, tiesiskumu un nodarbinātību.
- e. Atbalstīt pirmiedzīvotājus, sekmējot viņu līdzdalību attiecīgos cilvēktiesību un attīstības procesos, un visos lēmumos, kas viņus skar, atbalstot brīvas, iepriekšējas un informētas piekrišanas principu.

1.3. Pamatbrīvību veicināšana un pilsoniskās sabiedrības un politiskās telpas stiprināšana

- a. Mudināt uz to, ka tiek atzīta un atbalstīta būtiskā loma, kāda pilsoniskajai sabiedrībai ir ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā un cilvēktiesību veicināšanā.
- b. Valsts, reģionālā un pasaules līmenī veicināt drošu un labvēlīgu vidi pilsoniskai sabiedrībai kā pilntiesīgam dalībniekam, tostarp sniegt ilgtermiņa stratēģisku un elastīgu atbalstu pilsoniskās sabiedrības spēju veidošanai un jēgpilnai līdzdalībai. Paust nosodījumu un veikt pienācīgus pasākumus pret tiesību aktiem, ar kuriem tiek nepamatoti ierobežots cilvēktiesību aizstāvju, žurnālistu, mediju darbinieku un pilsoniskās sabiedrības darbs, tostarp pret patvaļīgām procedūrām vai ierobežojumiem, jo īpaši attiecībā uz ārvalstu finansējumu.
- c. Izstrādāt rīkus, ar ko atklāt agrīnas pazīmes, kas liecina par pilsoniskās sabiedrības telpas samazināšanos un regresu demokrātijas jomā, tostarp to, ka šajā nolūkā tiek izmantotas digitālās tehnoloģijas un nesamērīgi terorisma apkarošanas pasākumi, kas tiek piemēroti ārkārtējas situācijas aizsegā, un reaģēt uz tām. Balstīties uz paraugpraksi un atbalstīt centienus novērst pilsoniskās sabiedrības telpas samazināšanos un regresu demokrātijas jomā un pretdarboties tam, un izstrādāt rīkus, ar ko pārraudzīt un prognozēt pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas telpas izaicinājumus vai iespējas.
- d. Aizsargāt un veicināt vārda brīvību, mediju brīvību un plurālismu tiešsaistē un bezsaistē un piekļuvi informācijai. Vērsties pret dezinformāciju, tostarp, vairojot sabiedrības informētību un veicinot publiskas debates saistībā ar dezinformācijas apkarošanas pasākumiem.
- e. Sekmēt žurnālistu un mediju darbinieku drošību un aizsardzību, tostarp, veidojot vidi, kas dod iespējas vārda brīvībai, un nosodot tiešsaistē un bezsaistē izdarītus uzbrukumus un cita veida vajāšanu un iebiedēšanu, un pievērsties specifiskiem draudiem, ar ko saskaras žurnālistes sievietes. Nodrošināt, ka vajātās, iebiedētās vai apdraudētās personas saņem palīdzību, izmantojot ES cilvēktiesību aizstāvju aizsardzības mehānismus. Atbalstīt mediju iniciatīvas un aicināt valsts iestādes novērst un nosodīt šādu vardarbību un veikt efektīvus pasākumus, lai izbeigtu nesodāmību.

- f. Novērst mierīgas pulcēšanās un biedrošanās brīvības pārkāpumus un rīkoties pret tiem, tostarp gadījumos, kad tie skar pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kā arī darba ņēmējus un darba devējus.
- g. Veicināt iekļaujošu dialogu un politisko krīžu un masu protestu miermīlīgu noregulēšanu saskaņā ar cilvēktiesību standartiem. Atbilstoši cilvēktiesību standartiem veidot pilsoniskās sabiedrības un politisko dalībnieku spējas reaģēt uz pretenzijām, ko pauž spontānas pilsoniskās kustības. Nosodīt iebiedēšanu, draudus un vardarbību pret miermīlīgiem protestētājiem.
- h. Sekmēt un atbalstīt visu indivīdu tiesības uz reliģisko piederību un tiesības ticēt vai neticēt. Aizsargāt indivīdu tiesības izrādīt un mainīt savu reliģisko piederību vai ticību vai atteikties no tās, nebaidoties no vardarbības, vajāšanas vai diskriminācijas. Nosodīt nesamērīgus domu, apziņas un reliģijas brīvības ierobežojumus un attiecīgi vērsties pret tiem.
- i. Atbalstīt dialogus starp dažādām ticībām un vērsties pie reliģiskajiem un uz ticību orientētiem dalībniekiem, un novērtēt, kā viņus var iesaistīt cilvēktiesību aizsargāšanā un veicināšanā, ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā, miera atjaunošanā, konfliktu novēršanā, samierināšanā un mediācijā, un rast sinerģijas ar pašreizējām ANO iniciatīvām.
- j. Atbalstīt rīcību, ar ko aizsargā akadēmisko brīvību un izglītības iestāžu autonomiju, kā arī to spēju nodrošināt tiešsaistes apmācību un tālmācību. Sekmēt izglītošanās par cilvēktiesībām īstenošanu, pamatojoties uz Pasaules programmu izglītošanai cilvēktiesību jautājumos.

1.4. Ekonomisko, sociālo, kultūras un darba tiesību nostiprināšana

- a. ES ārējā darbībā stiprināt saikni starp cilvēktiesībām un vidi, tostarp klimata pārmaiņām. Atbalstīt pasākumus, ar ko vairo informētību par to, kādu ietekmi un sekas uz cilvēktiesībām atstāj klimata pārmaiņas un vides degradācija.
- b. ES cilvēktiesību dialogos ar partnervalstīm efektīvi integrēt ekonomiskās, sociālās, kultūras un darba tiesības, vienlaikus nodrošinot sinerģijas ar citām konsultācijām un VPS+ / "Viss, izņemot ieročus" pārraudzības misijām.
- c. Sekmēt nulles tolerances politiku attiecībā uz bērnu darbu un veicināt piespiedu darba izskaušanu. Atbalstīt partnerības visos līmeņos, darba tiesības ES tirdzniecības attiecībās, sekmēt pienācīgu rūpību globālajās piegādes ķēdēs un centienus veicināt SDO Piespiedu darba protokola ratifikāciju.
- d. Atbalstīt publisko iestāžu lomu tādu vides noteikumu pieņemšanā un to atbilstības nodrošināšanā, kuru mērķis ir garantēt drošu, tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi, tostarp, veicinot labu pārvaldību un kopienā balstītu dabas resursu pārvaldību un tiesiskumu, piekļuvi informācijai, publisku un iekļaujošu līdzdalību lēmumu pieņemšanā un tiesu pieejamību vides un klimata jautājumos.
- e. Palīdzēt valsts iestādēm izstrādāt un īstenot ūdens, pārtikas, zemes, dabas resursu, mājokļu un īpašumu tiesību aktus, noteikumus, politiku un programmas, kas atbalsta cilvēktiesības.
- f. Atbalstīt vispārēju piekļuvi drošam, pietiekamam un cenas ziņā pieejamam dzeramajam ūdenim, sanitārijai un higiēnai un uzsvērt cilvēktiesību dimensiju šajās jomās.
- g. Mazināt nevienlīdzību, apkarojot nabadzību un sociālo atstumtību un veicinot nediskriminējošu piekļuvi sociālajiem pakalpojumiem, tostarp kvalitatīviem un cenas ziņā pieejamiem veselības aprūpes pakalpojumiem un iekļaujošai un vienlīdzīgi pieejamai pilnvērtīgai izglītībai, tostarp tālmācībai. Veidot praktizētāju spējas reaģēt uz visu neaizsargātās situācijās esošo personu īpašajām aprūpes vajadzībām, nepieļaujot nekāda veida izņēmumus.

- h. Veicināt veselības popularizēšanu un vienlīdzīgu piekļuvi profilaktiskās veselības aprūpes pakalpojumiem, un ikviena tiesības uz augstāko sasniedzamo veselības standartu, jo īpaši krīžu laikā, īpašu uzmanību pievēršot personām, ko skārusi diskriminācija un marginalizācija.
- i. Veicināt pienācīgas kvalitātes nodarbinātību un uz cilvēku orientētu nodarbinātības nākotni, izmantojot atjauninātu ES pieeju, kas nodrošina, ka tiek ievēroti pamatprincipi un tiesības darbā, tiesības uz drošiem un veselībai nekaitīgiem darba apstākļiem visiem, un darba pasauli bez vardarbības un uzmākšanās. Veicināt sociālo dialogu, kā arī attiecīgo SDO konvenciju un protokolu ratifikāciju un efektīvu īstenošanu. Stiprināt atbildīgu pārvaldību globālajās piegādes ķēdēs un piekļuvi sociālajai aizsardzībai.
- j. Uzlabot migrējošo darba ņēmēju darba apstākļus, tostarp, izskaužot visu veidu piespiedu darbu un ekspluatāciju. Atbalstīt migrējošus darba ņēmējus trešās valstīs, jo īpaši sievietes un viņu kopienas, lai viņi varētu aizstāvēt savas tiesības, ziņot, meklēt taisnīgumu un organizēt aizstāvību.
- k. Veicināt kultūras tiesību ievērošanu, nodrošinot daudzveidības un kultūras identitātes izpausmes, kā arī sekmējot kultūras mantojuma saglabāšanu.

1.5. Atbalsts tiesiskumam un taisnīgai tiesas spriešanai

- a. Veicināt tiesiskumu, atbalstīti neatkarīgu un objektīvu tiesu iestāžu stiprināšanu, iestāties pret ārēju spiedienu uz tiesnešiem un valstu tiesu sistēmām un sekmēt tiesības uz taisnīgu tiesu, lai tiesas spriešanā nodrošinātu cilvēktiesību ievērošanu.
- b. Sekmēt tiesībās balstītu un dzimumresponsīvu justīciju, tiesu iestāžu un tiesiskās palīdzības pieejamību, tostarp, izmantojot juridisko palīdzību un digitālo inovāciju, īpašu uzmanību pievēršot cilvēkiem, kas dzīvo visneaizsargātākajās situācijās.

- c. Atbalstīt tādu alternatīvu strīdu izšķiršanas mehānismu izveidi vai stiprināšanu, kuros tiek ievērotas cilvēktiesības, lai sekmētu taisnīguma atjaunošanu un mazinātu juridiskus, praktiskus un citus šķēršļus, kas kavē taisnīguma nodrošināšanu cilvēktiesību pārkāpumos cietušajām personām.
- d. Atbalstīt bērniem labvēlīgu tiesu sistēmu attīstību, kas paredzētas visiem bērniem, kuri nonāk saskarē ar tiesībaizsardzības iestādēm un kuriem ir atņemta brīvība.
- e. Atbalstīt to, ka saskaņā ar starptautiskajiem standartiem tiek uzlaboti ieslodzījuma apstākļi un izturēšanās pret personām, kurām ir atņemta brīvība.

1.6. Atbildības trūkuma novēršana, nesodāmības apkarošana un atbalsts pārejas tiesiskumam

- a. Izveidot jaunu horizontālu ES globālu cilvēktiesību sankciju režīmu, ar ko vērstos pret nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem un aizskārumiem visā pasaulē.
- b. Izstrādāt visaptverošas ES pieejas, ar ko nodrošinātu atbildības prasīšanu, jo īpaši par vissmagākajiem noziegumiem un cilvēktiesību pārkāpumiem un aizskārumiem, un atbalstītu cietušo centienus panākt savu tiesību aizsardzību, sasaistot valstu un starptautiskos centienus, pamatojoties uz ES politiku tādos jautājumos kā, piemēram, Starptautiskā Krimināltiesā, bērni un bruņoti konflikti, sievietes, miers un drošība, personas, kas pārcietušas ar konfliktiem saistītu seksuālu vardarbību un ar dzimumu saistītu vardarbību, pārejas tiesiskums un cīņa pret spīdzināšanu un cita veida sliktu izturēšanos.
- c. Veicināt Romas Statūtu un tā papildināmības principa īstenošanu valstīs, jo īpaši stiprinot valstu krimināltiesību sistēmas.
- d. Sadarboties ar starptautiskām un jauktām krimināltiesām un ANO mehānismiem, kas ir pilnvaroti atbalstīt starptautisko humanitāro tiesību un cilvēktiesību pārkāpumu fiksēšanu, apkopošanu, arhivēšanu un analīzi.
- e. Atbalstīt valstu iekšējās iniciatīvas, ar ko apkaro nesodāmību par cilvēktiesību pārkāpumiem un aizskārumiem, un pārejas tiesiskuma procesus, tostarp, stiprinot saiknes ar ANO.

- f. Aktīvi veicināt pasākumus, ar ko novērš piespiedu pazušanas un nāvessodu izpildes bez tiesas sprieduma.
- g. Arī turpmāk veicināt politisko apņemšanos attiecībā uz normu "pienākums aizsargāt" (*Responsibility to Protect – R2P*), un to praktiski ieviest, sekmējot dialogu un iesaistīšanos ANO kontekstā un piemērojot šo koncepciju kā analītisku instrumentu konkrētām valstu situācijām. Kā prioritāti izvirzīt agrīnu ES rīcību, ar ko novērš masveida zvērības.
- h. Sekmēt pasākumus, ar ko novērš un pilnībā izskauž cilvēku tirdzniecību, tostarp, vēršoties pret visu iesaistīto noziedzīgo nodarījumu izdarītāju nesodāmību. Sekmēt pasākumus, ar ko atbilstoši viņu attiecīgajām vajadzībām palīdz visiem cietušajiem, jo īpaši sievietēm un bērniem, un aizsargā tos, tostarp, nodrošinot garīgās veselības aprūpi un psihosociālu atbalstu un piemērojot dzimumresponsīvu un bērniem pielāgotu pieeju.

2. NOTURĪGU, IEKĻAUJOŠU UN DEMOKRĀTISKU SABIEDRĪBU VEIDOŠANA

Cilvēktiesību ievērošana ir būtisks noturīgu, iekļaujošu un demokrātisku sabiedrību elements. Šādas sabiedrības ir veidotas, balstoties uz pārredzamām un pārskat atbildīgam institūcijām, reprezentatīviem parlamentiem un aktīviem pilsoņiem, un tās nodrošina drošu un labvēlīgu vidi pilsoniskajai sabiedrībai un neatkarīgiem medijiem, kas var paust bažas, ietekmēt politiku, pārraudzīt lēmumu pieņemējus un prasīt no tiem atbildību. Cilvēktiesības un demokrātija ir savstarpēji atkarīgas un viena otru pastiprina.

2.1. Demokrātisku, pārskatatbildīgu un pārredzamu institūciju stiprināšana

- a. Partnervalstīs atbalstīt varas dalīšanu, tiesu varas neatkarību un tiesu objektivitāti, tiesu sistēmas efektivitāti, kvalitāti un pārskatatbildību un konstitucionālās garantijas.

- b. Atbalstīt parlamentārās institūcijas, lai palielinātu to spējas īstenot savas uzraudzības, leģislatīvās, pārstāvības un budžeta funkcijas, tostarp, izmantojot vienāda līmeņa koleģiālas apmaiņas nolūkā nodrošināt, ka tiek ievērotas taisnīgas demokrātiskās procedūras un ka vajadzības gadījumā laikā starp vēlēšanām tās tiek uzlabotas.
- c. Uzlabot vēlēšanu procesu integritāti un iekļaujošu līdzdalību tajā, atbalstot vietējo vēlēšanu neatkarīgu novērošanu un reģionālus un starptautiskus novērošanas tīklus, kā arī stiprinot vēlēšanu pārvaldības struktūru un valsts pārvaldes iestāžu spējas un sekmējot iekļaujošus leģislatīvos satvarus un to efektīvu izpildi.
- d. Nodrošināt, ka attiecībā uz ES un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) vēlēšanu novērošanas misiju ieteikumiem tiek īstenoti sistemātiski pēcpasākumi, izmantojot gan politiskus, gan sadarbības instrumentus. Sekmēt to, lai starptautiskajā novērotāju kopienā – jo īpaši attiecībā uz Āfrikas Savienību, Amerikas valstu organizāciju (AVO) un ANO – būtu vienota pieeja pretpasākumiem.
- e. Paplašināt ES vēlēšanu novērošanas nozīmi plašākā kontekstā saistībā ar ES atbalstu cilvēktiesībām un demokrātijai, ko sniedz, lai pastiprinātu citus svarīgus ES ārpolitikas mērķus.
- f. Lai sagatavotos pret mēģinājumiem izkropļot vēlēšanas un nepieļautu tos, izstrādāt un uzlabot vēlēšanu novērošanas metodiku, ar ko, ņemot vērā starptautiskos standartus, pārbauda un novērtē sociālo mediju un citu digitālo tehnoloģiju izmantošanu vēlēšanu kampaņu laikā.
- g. Atbalstīt tādu politikas satvaru izstrādi, kas bezsaistē noteikumus par vēlēšanām un demokrātiskajiem procesiem piemēro tiešsaistes kontekstam, un palīdzēt veidot šo noteikumu īstenošanas spējas. Pamatoties uz ES šajā jomā veiktajiem centieniem, tostarp Rīcības plānu dezinformācijas apkarošanai ⁴, Komisijas izstrādāto pasākumu kopumu attiecībā uz vēlēšanām ⁵, prakses kodeksu dezinformācijas jomā ⁶ un gaidāmo Eiropas demokrātijas rīcības plānu un digitālo pakalpojumu aktu.

⁴ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/action_plan_against_disinformation.pdf.

⁵ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/electoral-rights_en#electionsnetwork.

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>.

- h. Pastiprināt rīcību, ar ko vietējā līmenī atbalsta demokrātijas institūtus, tostarp, atbalstot decentralizāciju un tādu vietējo pārvaldību, kas ir pārredzama, iekļaujoša, līdzdalīga un atbildīga.
- i. Sniegt visaptverošu palīdzību korupcijas novēršanā un apkarošanā, atbalstot valsts pārvaldes reformu, efektīvas pretkorupcijas stratēģijas un tiesiskos regulējumus, tostarp attiecībā uz trauksmes cēlēju un liecinieku aizsardzību, specializētām struktūrām, parlamentiem, neatkarīgiem medijiem un pilsonisko sabiedrību, un izstrādājot pretkorupcijas pamatnostādnes. Atbalstīt ANO Pretkorupcijas konvencijas ratifikāciju un īstenošanu.
- j. Atbalstīt pilsoniskās sabiedrības organizācijas, lai veiktu pārraudzību attiecībā uz efektīvu, taisnīgu, pārredzamu un atbildīgu iekšējo resursu mobilizāciju un sekmētu to, un lai nodrošinātu, ka ar nodokļu politiku un īstenošanu tiek apkarota nevienlīdzība un nelikumīgas kapitāla plūsmas un tiek sekmēta iekļautība.
- k. Atbalstīt e-pārvaldības iniciatīvas, lai publisko sektoru padarītu pārredzamāku un atbildīgāku, tādējādi palielinot sabiedrības uzticēšanos valdībām.
- l. Atbalstīt to, ka tiek attīstītas uz pētniecību un praksi balstītas zināšanas par cilvēktiesībām un demokrātiju, lai nodrošinātu informāciju un dotu iespēju rīkoties efektīvāk.

2.2. Reaģēt spējīgas, iekļaujošas, līdzdalīgas un reprezentatīvas lēmumu pieņemšanas veicināšana

- a. Strādāt pie tā, lai panāktu sieviešu un jauniešu līdztiesīgu, pilnīgu, efektīvu un jēgpilnu līdzdalību visā viņu daudzveidībā visās sabiedriskās un politiskās dzīves jomās un līmeņos, tostarp, iestājoties par viņu iekļaušanu politisko partiju sarakstos tā, lai tie kandidētu uz vietām ar labām izredzēm tās iegūt, un attīstot viņu kandidātu spējas.

- b. Politiski neitrālā veidā atbalstīt plurālistiskas partiju sistēmas un politisko partiju spējas, tostarp, palīdzot piemērot starptautiskus standartus attiecībā uz pārredzamu partiju finansēšanu, iekšējo demokrātiju un iekļautību kandidātu un amatpersonu atlasē. Šajos nolūkos sekmēt un atbalstīt vēlēšanu un politisko partiju tiesību aktu pieņemšanu un veicināt vienlīdzīgus apstākļus un iespējas vēlēšanu procesos. Atbalstīt partiju kopīgu rīcības kodeksu izstrādi, kuru mērķis ir novērst ar vēlēšanām saistītu krāpšanos un vardarbību, un atbalstīt parlamentu spēju veicināt un aizstāvēt cilvēktiesības un pamatbrīvības.
- c. Palielināt politisko partiju un uzraudzības aģentūru spējas, jo īpaši konfliktu skartās un pārejas situācijās. Atbalstīt partiju alianses un daudz partiju dialogu par politikas jautājumiem, kas rūp visiem.
- d. Stiprināt lomu, kāda pilsoniskajai sabiedrībai gan publiskajā, gan privātajā sektorā ir uzraudzības un pārskatatbildības nodrošināšanā, sekmējot tiešsaistes tehnoloģiju izmantošanu saskaņā ar cilvēktiesību standartiem, tiesiskumu un demokrātijas principiem.
- e. Veicināt demokrātisko procesu lielāku pārredzamību, jo īpaši dažādu dalībnieku rīkotu politisko un tematisko kampaņu finansēšanas pārredzamību.
- f. Sekmēt aktīvu pilsoniskumu un pilnvērtīgu un nediskriminējošu visu līdzdalību sabiedriskajā un politiskajā dzīvē. Pilsonisko izglītošanos, tostarp, izmantojot tālmācību un tiešsaistes medijpratības pasākumus, vajadzētu īpaši orientēt uz sievietēm, bērniem, jauniešiem, personām ar invaliditāti, pie minoritātēm piederušām personām, pirmiedzīvotājiem un citām neaizsargātām personām.

2.3. Atbalsts neatkarīgiem un plurālistiskiem medijiem, piekļuvei informācijai un cīņai pret dezinformāciju

- a. Atbalstīt likumdošanas iniciatīvas, ar ko saskaņā ar Eiropas un starptautiskajiem standartiem stiprina piekļuvei informācijai, mediju brīvību, tiesības uz privātumu un persondatu aizsardzību un šo iniciatīvu efektīvu īstenošanu.
- b. Tiešsaistē un bezsaistē sekmēt mediju brīvību un plurālismu, atbalstot neatkarīgu mediju spējas un ilgtspējību un veicinot piekļuvei uzticamai informācijai, jo īpaši vēlēšanu laikā. Atbalstīt pētniecisko žurnālistiku un pilsonisko sabiedrību, pārtraugot valdību veikumu pārvaldības jomā un cilvēktiesību pienākumu ievērošanā. Vērsties pret mēģinājumiem ietekmēt neatkarīgus un plurālistiskus medijus un mēģinājumus izdarīt uz tiem spiedienu.
- c. Sekmēt centienus, kas vērsti pret dezinformāciju, naida runu un vardarbīgu ekstrēmistisku un teroristisku saturu, tostarp, sekmējot tiešsaistes medijpratību un digitālās prasmes, vienlaikus aizsargājot visas pamatbrīvības. Stiprināt pilsoniskās sabiedrības organizāciju un neatkarīgo mediju spēju atklāt un atmaskot dezinformāciju un informācijas manipulāciju un vairo sabiedrības informētību šajā ziņā. Atbalstīt faktu pārbaudi, kas ir neatkarīga un ticama, un pētniecību, pētnieciskas reportāžas un žurnālistiku, arī vietējā līmenī. Atbalstīt pilsoniskās sabiedrības iniciatīvas, kas veicina uzticamu informāciju un brīvus medijus.
- d. Veicināt principu par atvērtu, drošu, cenas ziņā un vienlīdzīgi pieejamu un nediskriminējošu piekļuvei internetam visiem. Apkarot interneta slēgšanu, jo īpaši saistībā ar vēlēšanām un cilvēktiesību pārkāpumu gadījumos.

2.4. Cilvēktiesību un līdzdalības pieejas stiprināšana konfliktu novēršanai un krīžu atrisināšanai

- a. Atbalstīt jauniešu, jo īpaši jaunu sieviešu, un uz ticību orientētu dalībnieku jēgpilnu iekļaušanu un viņu pilnvērtīgu, efektīvu un jēgpilnu līdzdalību visos centienos novērst zvērības un atrisināt konfliktus, un veidot un uzturēt ilgstošu mieru.

- b. Veidot vietēja līmeņa pilsoniskās sabiedrības organizāciju, cilvēktiesību aizstāvju un pilsonisko kustību spējas regulāri pārraudzīt un dokumentēt cilvēktiesību pārkāpumus un aizskārumus, tostarp konfliktu situācijās.
- c. Turpināt stiprināt saiknes starp cilvēktiesībām, tostarp dzimumu līdztiesības ziņā, vides degradāciju, drošību un klimata pārmaiņām (kas ir nozīmīgas apdraudējuma pavairotājas) politikas dialogos, konfliktu novēršanā, attīstības un humānās palīdzības pasākumos, kā arī katastrofu riska mazināšanas stratēģijās.
- d. Nodrošināt papildināmību un efektīvi īstenot ES rīcības plānu par sievietēm, mieru un drošību 2019.–2024. gadam.
- e. Pastiprināt centienus novērst un izbeigt smagus pārkāpumus pret bērniem, kurus skāris bruņots konflikts, un atbalstīt demobilizāciju, ilgtermiņa rehabilitāciju un reintegrāciju, par pamatu izmantojot arī esošos ANO mehānismus un stiprinot koordināciju ar tiem.
- f. Vēl vairāk stiprināt politikas saskaņotību starp ES cilvēktiesību un krīzes reaģēšanas politiku, tostarp ES cilvēktiesību un demokrātijas stratēģijās attiecībā uz konkrētām valstīm, un nodrošināt cilvēktiesību centrālo nozīmi visos krīzes reaģēšanas un konfliktu novēršanas aspektos, piemēram, KDAP misijās un operācijās, drošības sektora reformās un mediācijā, īpašu uzmanību pievēršot civiliedzīvotāju aizsardzībai, dzimumu līdztiesībai, kā arī bērniem un bruņotiem konfliktiem.
- g. Izstrādāt ES cilvēktiesību politikas pienācīgas rūpības principu, ar ko nodrošina, ka ES sniegtais drošības sektora atbalsts, tostarp saistībā ar KDAP misijām un operācijām, attiecīgā gadījumā atbilst cilvēktiesību normām un starptautiskajām humanitārajām tiesībām.
- h. Trešo valstu bruņoto spēku apmācībā, ko veic, izmantojot ES militārās apmācības misijas, turpināt piedāvāt īpašus starptautisko humanitāro tiesību moduļus un attiecīgā gadījumā iekļaut īpašus bērna aizsardzības moduļus.

3. GLOBĀLAS CILVĒKTIESĪBU UN DEMOKRĀTIJAS SISTĒMAS VEICINĀŠANA

Globālas cilvēktiesību un demokrātijas sistēmas veicināšana ir pamatā ES apņēmībai stiprināt multilaterālismu. ES stratēģiskā reakcija uz mainīgo starptautisko vidi ir stiprināt tās saskaņotību un vienotību daudzpusējos forumos, paplašināt un padziļināt divpusējās partnerības un veidot jaunas starpreģionālas koalīcijas.

3.1. Daudzpusējā sadarbība

- a. Veidot elastīgāku un spēcīgāku partneru tīklu un līdzdarboties tajā, tostarp, cilvēktiesību un demokrātijas sekmēšanā izmantojot selektīvu uz atsevišķiem tematiem orientētu sadarbību. Vērsties pie jauniem partneriem, piešķirt prioritāti koalīciju veidošanai ar reģionālām un starpreģionālā grupām attiecībā uz atsevišķām cilvēktiesību rezolūcijām un stiprināt saiknes ar līdzīgi domājošām valstīm.
- b. Agrīnā posmā sadarbīties ar visiem ANO Cilvēktiesību padomes locekļiem attiecībā uz rezolūcijām par konkrētām valstīm un tematiem, jo īpaši ar tiem locekļiem, kuriem par konkrētu rezolūciju ir no ES atšķirīgs viedoklis.
- c. Uzlabot stratēģisko sadarbību ar Augstā cilvēktiesību komisāra biroju gan centrālā līmenī, gan ar vietējiem birojiem. Atbalstīt biroja neatkarību cilvēktiesību veicināšanā un pārraudzībā un cilvēktiesību integrēšanā visā ANO sistēmā.
- d. Stiprināt Cilvēktiesību padomes lomu vispārējas cilvēktiesību ievērošanas atbalstīšanā, tostarp, pievēršoties cilvēktiesību pārkāpumu situācijām. Atbalstīt ANO Cilvēktiesību padomes efektivitāti un rezultativitāti un nodrošināt labāku saikni ar ANO ĢA Trešās komitejas darbu un sinerģijas ar citiem daudzpusējiem un reģionāliem cilvēktiesību forumiem.

- e. Atbalstīt pilsoniskās sabiedrības organizāciju jēgpilnu dalību daudzpusējos un reģionālos cilvēktiesību forumos un īstenot gan publiskus, gan divpusējus pasākumus pret jebkādām represijām, ko izvērsš saistībā ar sadarbību ar ANO uz vietas vai daudzpusējos forumos.
- f. Atbalstīt ANO ģenerāļsekretāra aicinājuma rīkoties cilvēktiesību labā ("*Call to Action for Human Rights*") efektīvu īstenošanu.
- g. Sekmēt cilvēktiesības, kas, turpinot īstenot ANO reformas, ir transversāla prioritāte, un pastiprināt stratēģisku sadarbību ar ANO aģentūrām. Paplašināt ANO miera operāciju darbu un spējas nodrošināt cilvēktiesību aizsardzību un veicināšanu.
- h. Sadarboties ar Starptautisko Valūtas fondu, Pasaules Banku un citām daudzpusējām un reģionālām attīstības bankām un iestādēm ar mērķi sekmēt labu pārvaldību, pārskatatbildību un pārredzamību, tādējādi stiprinot satvaru efektīvai cilvēktiesību un demokrātijas veicināšanai.

3.2. Reģionālas partnerības

- a. Stiprināt partnerību ar Eiropas Padomi (tostarp Venēcijas komisiju un cilvēktiesību komisāru) un Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju (EDSO) ar mērķi pastiprināt saskaņotību un papildināmību, izmantojot selektīvu un diversificētu sadarbību.
- b. Stiprināt reģionālo sadarbību ar Āfrikas Savienību, Amerikas valstu organizāciju, Dienvidaustrumāzijas valstu asociāciju, Āzijas un Eiropas sanāksmi, Arābu valstu līgu un Islāma sadarbības organizāciju.
- c. Atbalstīt un veicināt mācīšanos no līdzbiedriem attiecībā uz reģionālajām cilvēktiesību iestādēm, tostarp cilvēktiesību tiesām un neatkarīgiem cilvēktiesību iestāžu tīkliem.

3.3. Divpusējā sadarbība

- a. Nodrošināt saikni un sinerģiju starp ES divpusējām attiecībām (tostarp politiskiem, cilvēktiesību un nozaru politikas dialogiem, vēlēšanu misijām, cilvēktiesību un darba tiesību pārraudzību saskaņā ar vispārējo preferenču sistēmu (VPS) un darbu pie darba tiesībām saskaņā ar brīvās tirdzniecības nolīgumiem (BTN)) un tās darbībām daudzpusējā līmenī. Turpināt pievērst uzmanību pēcpasākumiem.
- b. Attiecībā uz katru cilvēktiesību dialoga kārtu un konsultācijām ar partnervalstīm apzināt konkrētus rīcības punktus un veikt pēcpasākumus, jo īpaši dialogos ar valstīm, kas ir VPS dalībnieces, īpaši ņemot vērā VPS+ un iniciatīvas "Viss, izņemot ieročus" (VII) pārraudzības mērķus.
- c. Stiprināt cilvēktiesību noteikumu īstenošanu ES tirdzniecības politikā, tostarp, izmantojot VPS un veicinot darba tiesības BTN kontekstā. Pilnībā izmantot pārraudzības mehānismu potenciālu un turpināt veicināt pārredzamību, informētību un sadarbību ar ieinteresētajām personām.
- d. Pilnībā izmantot sinerģijas starp politiskajiem un nozaru politikas dialogiem, tostarp par budžeta atbalstu, lai partnervalstīs veicinātu cilvēktiesības, demokrātiju un tiesiskumu.
- e. Piemērot cilvēktiesību principus un standartus ES divpusējā un reģionālā sadarbībā, atjauninot metodoloģiju rīkkopā "Tiesībās balstīta visas cilvēktiesības aptveroša pieeja attīstības sadarbībai" tiesībās balstīta pieeja, ar ko aptver visas cilvēktiesības ES attīstības sadarbībā ⁷;

3.4. Pilsoniskā sabiedrība un valsts cilvēktiesību iestādes

- a. Padziļināt sadarbību ar neatkarīgu un plurālistisku pilsonisko sabiedrību, tostarp vietēja līmeņa pilsoniskās sabiedrības organizācijām, cilvēktiesību aizstāvjiem, sociālajiem partneriem, tostarp arodbiedrībām, neatkarīgām mediju apvienībām un žurnālistiem, akadēmisko aprindu pārstāvjiem, juristiem, uz ticību orientētiem dalībniekiem un humānās palīdzības organizācijām, un palielināt pilsoniskai sabiedrībai sniegto atbalstu, lai aizstāvētu šo organizāciju tiesības darboties bez jebkāda veida iebiedēšanas, diskriminācijas vai vardarbības.

⁷ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%209489%202014%20INIT>.

- b. Atbalstīt neatkarīgas valsts cilvēktiesību iestādes un komisijas, ombudus un līdztiesības iestādes saskaņā ar Parīzes un Venēcijas principiem un sadarboties ar tiem, tostarp cilvēktiesību dialogu kontekstā.
- c. Veicināt strukturētus un regulārus dialogus starp valsts dalībniekiem, pilsonisko sabiedrību (tostarp sociālajiem partneriem) un starptautisko sabiedrību un turpināt pievērst uzmanību pēcpasākumiem.
- d. Atbalstīt un stiprināt ilgtermiņa partnerības un sadarbību ar pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem, cilvēktiesību aizstāvjiem un sociālajām kustībām, arī pilnībā izmantojot iespējas finansēt vietēja līmeņa organizācijas, tostarp, izmantojot Eiropas Demokrātijas fondu.

3.5. Uzņēmējdarbības sektors

- a. Stiprināt iesaisti starptautiskos forumos un sadarbību ar partnervalstīm, lai aktīvi sekmētu un atbalstītu globālos centienus īstenot ANO Vadošos principus uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām, tostarp, sekmējot valsts rīcības plānu izstrādi un īstenošanu dalībvalstīs un partnervalstīs, turpinot darbu pie attiecīgiem pienācīgas rūpības standartiem un strādājot pie visaptverošas ES sistēmas pamatprincipu īstenošanai, lai uzlabotu darbību koordināciju un saskaņotību ES līmenī.
- b. Sadarboties ar uzņēmējdarbības sektoru, lai atbalstītu un veicinātu cilvēktiesības, korupcijas apkarošanas pasākumus un paraugpraksi attiecībā uz atbildīgu uzņēmējdarbības praksi, korporatīvo sociālo atbildību, pienācīgu rūpību, pārskatatbildību un tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieejamību līdzdalīgā veidā (piemēram, attiecībā uz piegādes ķēdēm, nulles toleranci pret bērnu darbu).
- c. Atbalstīt daudzu ieinteresēto personu procesus, lai izstrādātu, īstenotu un stiprinātu uzņēmējdarbības, cilvēktiesību un pienācīgas rūpības standartus, un sadarboties ar attīstības bankām un starptautiskajām finanšu iestādēm. Sekmēt reģionālus projektus, mācīšanos no līdzbiedriem, paraugprakses apmaiņas un starptautiski atzītas pamatnostādnes un mehānismus, piemēram, tos, kas ietverti ANO Vadošajos principos uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām, ESAO Pamatnostādnēs daudznacionāliem uzņēmumiem un SDO Trīspusējā deklarācijā par principiem attiecībā uz daudznacionāliem uzņēmumiem un sociālo politiku.

- d. Atbalstīt aizstāvības darbu un veidot labvēlīgu telpu uzņēmēju sadarbībai ar pilsonisko sabiedrību un cilvēktiesību aizstāvjiem, lai visā piegādes ķēdē veidotu pienācīgas kvalitātes nodarbinātību, ilgtspējīgu attīstību, sieviešu uzņēmējdarbību un ekonomisko iespēju nodrošināšanu.
- e. Izstrādāt rīkus un mācību materiālus par uzņēmējdarbību un cilvēktiesībām, atbildīgu uzņēmējdarbības praksi, privātā/publiskā sektora dialogu un pienācīgu rūpību, lai ES delegācijas varētu pastiprināt savu iesaisti uzņēmējdarbības un cilvēktiesību jomā.

3.6. Starptautisko cilvēktiesību un humanitāro tiesību ievērošana

- a. Stiprināt ANO cilvēktiesību līgumu izpildes uzraudzības struktūru sistēmu un SDO standartu uzraudzības mehānisma efektivitāti un iedarbīgumu.
- b. Atbalstīt starptautisko un reģionālo mehānismu efektīvu īstenošanu, ar ko sekmē un aizsargā cilvēktiesības, tostarp, ņemot vērā vispārējā regulārā pārskata ieteikumus un ANO līgumu izpildes uzraudzības struktūru noslēguma apsvērumus.
- c. Turpināt iestāties par iniciatīvām un atbalstīt iniciatīvas, kuru mērķis ir stiprināt atbilstību starptautiskajām humanitārajām tiesībām un aizsargāt humanitāro telpu. Nodrošināt to, ka tiek īstenotas Padomes noteiktās ES nostājas par starptautiskajām humanitārajām tiesībām un starptautisko kriminālo tiesvedību, un šajā sakarā stiprināt ES darbības pamanāmību un saskaņotību, tostarp, izmantojot stratēģiskus informatīvus pasākumus un zināšanu nodošanu.
- d. Atbalstīt Starptautisko Krimināltiesu, kas ir stūrakmens cīņā pret nesodāmību par vissmagākajiem noziegumiem, kuri skar starptautisko sabiedrību kopumā, un veidot sadarbības tīklus, lai sekmētu Romas Statūtu universālumu un integritāti.

4. JAUNĀS TEHNOLOĢIJAS: IESPĒJU IZMANTOŠANA UN PROBLĒMU RISINĀŠANA

Cilvēktiesības vienlīdz attiecas gan uz tiešsaistes, gan bezsaistes telpu. Digitālajām tehnoloģijām jābūt vērstām uz cilvēku un tām ir jāatbilst cilvēktiesībām. Jaunās tehnoloģijas var sniegt būtisku ieguldījumu cilvēktiesību un demokrātijas aizsardzībā un veicināšanā, tostarp, atvieglojot sabiedrības līdzdalību un padarot to efektīvāku, paplašinot piekļuvi sabiedriskajiem pakalpojumiem, sekmējot pārkāpumu un aizskārumu dokumentēšanu un atbalstot tiešsaistes aktīvismu. Tomēr šīm tehnoloģijām var būt arī negatīva ietekme, piemēram, dezinformācijas un naida runas izplatīšana, tās padara iespējamus jaunus vardarbības veidus, tiesību uz privātumu pārkāpumus un aizskārumus, atvieglo piekļuvi specifiskam nelegālam saturam, tostarp bērnu ekspluatācijas kontekstā, padara iespējamu plašu uzraudzību, kas ierobežo vārda brīvību un samazina pilsoniskās sabiedrības telpu, un pastiprina diskrimināciju un strukturālo nevienlīdzību. Šī iespējamā negatīvā ietekme ir jānovērš un jāapkarro.

4.1. Spēju veidošana un efektīva pārraudzība

- a. Sadarboties ar valdībām, daudzpusējām institūcijām, tostarp ANO aģentūrām, pilsonisko sabiedrību, uzņēmumiem un ekspertiem, lai apmainītos ar analīzi un paraugpraksi un attiecīgā gadījumā vienotos par darbībām attiecībā uz to, kā panākt cilvēktiesību satvaru piemērošanu un atbalstīt demokrātiju digitālajā laikmetā.
- b. Nodrošināt spēju veidošanu un citu atbalstu, lai dotu iespēju valsts iestādēm efektīvi izstrādāt un tiešsaistes telpā īstenot attiecīgos starptautiskos standartus (piemēram, bērnu aizsardzību un naida runas apkarošanu), un šajā nolūkā iesaistīt datu zinātniekus un citus attiecīgus ekspertus. Lai novērstu nepilnības aizsardzībā, valstu tiesību aktos un noteikumos par digitālajiem jautājumiem būtu jāatspoguļo starptautisko cilvēktiesību normas.
- c. Starptautiskā un valstu līmenī sekmēt diskusijas un rīcību, ar ko paplašina iespējas, ko sniedz jaunās tehnoloģijas, tostarp mākslīgais intelekts (MI), vienlaikus saglabājot modrību par riskiem, ko tās var radīt cilvēktiesībām un demokrātijai.

- d. Apmainīties ar paraugpraksi un pieredzi, kas gūta cīņā pret dezinformāciju, naida runu un ekstrēmistisku un teroristisku saturu, arī izmantojot tiešsaistes medijpratību un digitālās prasmes, vienlaikus aizsargājot cilvēktiesību standartus. Cieši sadarboties ar tiešsaistes platformām, tostarp sociālajiem medijiem, uzsverot, cik svarīgi ir attīstīt pašregulācijas pieejas un būt aktīvākiem, lai apkarotu dezinformāciju tiešsaistē, izstrādājot atbildības un pārredzamības standartus, kas pilnībā ievēro cilvēktiesības.
- e. Izskatīt regulatīvas un neregulatīvas pieejas informācijas un komunikācijas tehnoloģijām (IKT) trešās valstīs attiecībā uz cilvēktiesību un demokrātijas veicināšanu. Veicināt starptautiskās paraugprakses apmaiņu par cilvēktiesībām atbilstošu tehnoloģiju regulējumu.
- f. Pastiprināt apmaiņu un attīstīt ES personāla apmācību par digitālo tehnoloģiju un MI lietošanu pašlaik un nākotnē, par to ietekmi uz cilvēktiesībām un demokrātiskajiem procesiem trešās valstīs un to, kā ES var mazināt riskus un izmantot iespējas.

4.2. Cilvēktiesību un demokrātijas veicināšana digitālo tehnoloģiju, tostarp mākslīgā intelekta, lietošanā

- a. Sekmēt tādu attiecīgu regulējumu un starptautisko standartu izstrādi, izvērtēšanu un īstenošanu, kuri aizsargā cilvēktiesības un demokrātiju digitālajā vidē, un plaši apspriesties un sadarboties, tostarp ar tehnoloģiju uzņēmumiem, platformu nodrošinātājiem, akadēmiskajām aprindām un pilsonisko sabiedrību. Veicināt pienācīgu rūpību (tostarp attiecībā uz seku mazināšanas plāniem) un efektīvu ietekmes uz cilvēktiesībām novērtējumu.
- b. Iesaistīties daudzu ieinteresēto personu procesos, kuros pievēršas cilvēktiesību dimensijai tiešsaistes satvaros, tostarp cenšoties panākt to, ka tehnoloģiju uzņēmumi savos pakalpojumos un darbībās aktīvāk veicina cilvēktiesības un demokrātiju.

- c. Aizsargāt indivīdu tiesības uz privātumu un datu aizsardzību, tostarp digitālās telpas kontekstā un attiecībā uz nesamērīgu valdības piekļuvi un kontroli. Veicināt konvergenci virzībā uz augsta līmeņa aizsardzību, ņemot vērā pozitīvus piemērus, piemēram, Vispārīgo datu aizsardzības regulu. Veicināt pievienošanos Eiropas Padomes Konvencijai par datu aizsardzību.
- d. Veicināt ES darbības un atbalstīt globālus un reģionālus centienus, lai nodrošinātu to, ka jauno tehnoloģiju, tostarp mākslīgā intelekta, pētniecībā, projektēšanā, izstrādē, izvēšanā, izvērtēšanā un izmantošanā, tiek ievērotas cilvēktiesības, tostarp tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, pamatojoties uz ES izstrādāto pieeju ētiskam mākslīgajam intelektam ⁸.
- e. Sekmēt atvērtu, brīvu un drošu internetu, tostarp, pārtraugot interneta atslēgšanas gadījumus, cenzūru tiešsaistē un tādu digitālo praksi, kas noved pie patvaļīgas masveida uzraudzības, vienlaikus atbalstot centienus tiešsaistes vidē aizsargāt vārda brīvību, mediju brīvību un plurālismu. Pastiprināt centienus izmantot priekšrocības, ko pilsoniskajai sabiedrībai sniedz jaunās tehnoloģijas, kā arī īpašu uzmanību pievērst tam, lai mazinātu risku cilvēktiesību aizstāvjiem un žurnālistiem.
- f. Veicināt tehnoloģiju pieejamību ikvienam, tostarp personām ar invaliditāti un citām neaizsargātām personām, to ņemot vērā jau jaunu tehnoloģiju projektēšanas posmā un aptverot visus sektorus, tostarp izglītību.
- g. Nodrošināt pārredzamību un pārskatatbildību attiecībā uz tehnoloģiju lietošanu tiesu procesos, tostarp, izmantojot likumīgu piekļuvi elektroniskajiem pierādījumu materiāliem un nodrošinot stabilus datu drošības mehānismus un efektīvu e-tiesiskuma iestāžu publisko kontroli.

⁸ Skatīt Komisijas Balto grāmatu par mākslīgo intelektu. Eiropiska pieeja – izcilība un uzticēšanās, COM(2020) 65 final, 19.2.2020.

5. REZULTĀTU SASNIEGŠANA, STRĀDĀJOT KOPĀ

Šis rīcības plāns dod iespēju ES reaģēt uz jauniem izaicinājumiem, izmantojot mērķtiecīgu rīcību un koordinētus centienus, un tā īstenošana un pārraudzība būtu jāapspriež plašā ieinteresēto personu dialogā. ES iestādes un dalībvalstis sadarbosies, lai to īstenotu, izmantojot koordinētu pieeju saskaņā ar savu kompetenci, kas noteikta Līgumos, un apmainoties ar paraugpraksi un zināšanām. ES īpašais pārstāvis cilvēktiesību jautājumos ir nozīmīgs politiskais dalībnieks un ieņems centrālu lomu rīcības plāna īstenošanas virzīšanā, lai panāktu ilgtspējīgu progresu. Eiropas Parlamentam ir īpaša loma un nozīme cilvēktiesību veicināšanā un demokrātijas atbalstīšanā. ES delegācijām un birojiem, KDAP misijām un operācijām un dalībvalstu vēstniecībām būs vadošā loma cilvēktiesību veicināšanā un aizsardzībā un rīcības plāna īstenošanā valsts līmenī. Svarīgi partneri ir arī pasaules, ES un valstu pilsoniskās sabiedrības organizācijas.

5.1. Publiskā diplomātija un stratēģiskā komunikācija

- a. Veidot efektīvus sociālo mediju tīklus dziļākai iesaistei un satura koplietošanai, lai vairotu informētību un veicinātu viedokļu maiņu.
- b. Izmantojot kampaņveida tematisku pieeju, informēt par attiecīgo politiku un iniciatīvām, ņemot vērā sabiedrības uztveri un vietējās valodas.
- c. Apzināt līdzekļus, ar ko mērīt publiskās diplomātijas un kampaņu efektivitāti, un mijiedarbībai ar sabiedrību izvērst visveiksmīgāko saturu un kanālus.
- d. Apzināt un turpināt veicināt tādas iniciatīvas kā "Cilvēktiesību veiksmes stāsti" un izmantot to potenciālu, lai uz vietas sekmētu turpmākas pozitīvas izmaiņas cilvēktiesību un demokrātijas jomā.

5.2. Īstenošana, pārraudzība un izvērtēšana

Lai īstenotu šajā rīcības plānā iekļautās darbības, izmantos šādus līdzekļus:

politiskie dialogi; cilvēktiesību dialogi; nozaru politikas dialogi; vispārējās preferenču sistēmas (VPS+) / "Viss, izņemot ieročus" (VII) pārraudzības misijas; vēlēšanu misijas un to pēcpasākumi; kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) civilās un militārās misijas un operācijas; attiecīgo ES cilvēktiesību pamatnostādņu izmantošana ar īpašiem instrumentiem, lai sasniegtu tematiskos mērķus; Padomes secinājumi; rezolūcijas ANO Cilvēktiesību padomē un ANO Ģenerālās asamblejas Trešajā komitejā; tematiskie un ģeogrāfiskie finanšu instrumenti (attiecīgās programmas un projekti); elastīgs atbalsts cilvēktiesībām un demokrātijai; tiešs atbalsts cilvēktiesību aizstāvjiem; tiesas procesu pārraudzība; iestāšanās par svarīgāko ANO cilvēktiesību līgumu, SDO pamatkonvenciju, starptautisko humanitāro tiesību galveno instrumentu un citu konvenciju un fakultatīvo protokolu ratifikāciju un īstenošanu; paziņojumi par cilvēktiesību pārkāpumiem; mērķtiecīgi apmācības kursi ES personālam delegācijās; publiskā diplomātija un mērķtiecīgas kampaņas, konferences un citi pasākumi; dialogs ar pilsonisko sabiedrību un citām attiecīgām ieinteresētām personām; ierobežojoši pasākumi.

ES ikgadējais ziņojums par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē

Grafiks: katru gadu, sākot no 2021. gada jūnija

- a. Sekot līdz šā rīcības plāna īstenošanas progresam un tajā iekļauto pasākumu savlaicīgai īstenošanai, pilnībā ņemot vērā ilgtspējīgas attīstības mērķus, jo īpaši izmantojot tematisko daļu ES gada ziņojumā par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē. Pielāgot ziņojuma struktūru, lai atspoguļotu prioritāro darbību īstenošanu, un nodrošināt pārraudzības sistēmu.

Vidusposma pārskats

Grafiks: 2023. gada jūnijs

- b. Veikt rīcības plāna īstenošanas vidusposma pārskatīšanu, iesaistot dalībvalstis un pilsonisko sabiedrību, un izmantot tās rezultātus turpmākos cilvēktiesību un demokrātijas rīcības plānos.

Beigu izvērtējums

Grafiks: 2025. gada jūnijs

- c. Veikt rīcības plāna īstenošanas beigu izvērtējumu, iesaistot dalībvalstis un pilsonisko sabiedrību.

Īstenošana un pārraudzība ES dalībvalstīs

Grafiks: visā īstenošanas gaitā

- d. Padomē organizēt regulāru viedokļu apmaiņu par paraugpraksi kā arī gadskārtējas diskusijas par ES iestāžu un dalībvalstu progresu, plāniem un prioritātēm rīcības plāna īstenošanā, cita starpā saistībā ar diskusijām par ES cilvēktiesību pamatnostādņu īstenošanu. Šo diskusiju rezultātus izmantos kā ieguldījumu turpmākajā ES rīcības plānā cilvēktiesību un demokrātijas jomā.

ES cilvēktiesību pamatnostādnes

Grafiks: pēc vajadzības

- e. Vajadzības gadījumā pārskatīt ES cilvēktiesību pamatnostādnes, jo īpaši ES pamatnostādnes par dialogu cilvēktiesību jomā ar trešām valstīm.

Cilvēktiesību un demokrātijas stratēģijas attiecībā uz konkrētām valstīm

Grafiks: 2021. gada sākums

- f. Nodrošināt, ka cilvēktiesību un demokrātijas stratēģijās attiecībā uz konkrētām valstīm, ko uz vietas izstrādājušas ES delegācijas un ES dalībvalstu vēstniecības, ir atspoguļotas rīcības plāna prioritārās darbības, ņemot vērā katrai valstij raksturīgo kontekstu.

Eiropas Parlaments

Grafiks: visā īstenošanas gaitā

- g. Veikt pēcpasākumus saistībā ar Eiropas Parlamenta rezolūcijām un debatēm, kas attiecas uz rīcības plāna īstenošanu.

Apspriešanās ar pilsonisko sabiedrību

Grafiks: katru gadu, sākot no 2021. gada jūnija

- h. Regulāri sadarboties ar pilsonisko sabiedrību par rīcības plāna vispārējo īstenošanu un organizēt īpašu ikgadēju apspriešanos.

Tiesībās balstīta pieejas metodoloģija

Grafiks: 2024. gads

- i. Paplašināt atjauninātās rīkkopas "Tiesībās balstīta visas cilvēktiesības aptveroša pieeja attīstības sadarbībai" tvērumu, piemērojot to visām ES ārējās darbības programmām un ar dalībvalstīm turpinot izstrādāt kopīgas, tiesībās balstītas pieejas iniciatīvas, tostarp, izmantojot kopīgu plānošanu.